
Review

Reviewed Work(s): לא נולדים אלימים החיים הרגשיים והחברתיים של ילדים קטנים by מ' ח' צור and רוזנטל, ל' גת

Review by: לירון בנישתי

Source: *IJOT: The Israeli Journal of Occupational Therapy* / כתב עת ישראלי לריפוי
כרך, 2013, נובמבר, כעיסוק, 22, חוברת, 4 (נובמבר 2013), pp. H282-H283

Published by: Israeli Society of Occupational Therapy / העמותה ישראלית לריפוי בעיסוק

Stable URL: <https://www.jstor.org/stable/23684700>

JSTOR is a not-for-profit service that helps scholars, researchers, and students discover, use, and build upon a wide range of content in a trusted digital archive. We use information technology and tools to increase productivity and facilitate new forms of scholarship. For more information about JSTOR, please contact support@jstor.org.

Your use of the JSTOR archive indicates your acceptance of the Terms & Conditions of Use, available at <https://about.jstor.org/terms>

JSTOR

is collaborating with JSTOR to digitize, preserve and extend access to *IJOT: The Israeli Journal of Occupational Therapy* / כתב עת ישראלי לריפוי בעיסוק

לא נולדים אלימים החיים הרגשיים והחברתיים של ילדים קטנים

מאת: רוזנטל, מ', גת, ל' וצור, ח' (2009). הוצאת הקיבוץ המאוחד.

חברתית ובסוגיות של התערבות במצבים חברתיים בגן.

השער הרביעי בספר - "ללמוד לחיות ביחד - קידום היכולת הרגשית-חברתית בגן ובמעון - תכנית הדרכה", מהווה למעשה תכנית יישומית של התיאוריה המוצגת. השער כולל בין השאר, תכנית הדרכה לקידום יכולת רגשית-חברתית של פעוטות, וכן הנחייה לצפייה מודרכת בהתנהגות ילדים באמצעות סרטי ווידאו.

מבין הנושאים המגוונים המוצעים בספר מעניין לציין את התייחסותן המעמיקה של הכותבות לנושא הוויסות הרגשי. הן דנות בהגדרת הוויסות הרגשי ומעלות את הקשיים בהגדרת תחום זה, תוך התייחסות לפנים השונים כגון: היבטים נוירולוגיים, פיזיולוגיים, קוגניטיביים, מטה-קוגניטיביים והתנהגותיים. בהמשך המחברות סוקרות מסלולים תרבותיים שונים לטיפול של וויסות רגשית ומתייחסות להיבטים ייחודיים של החברה הישראלית הכוללת יהודים ופלסטינים.

נושא מעניין נוסף מופיע בשער הרביעי - המהווה כאמור חלק יישומי, והוא "ארגז כלים" לגננת. בחלק זה המלצות להתערבות המספקות מעין חוקי "עשה" ו"אל תעשה" לנוכח מריבות בין ילדים ולנוכח גילויי תוקפנות בקבוצה. דוגמה להמלצה הינה: "הגננת מציבה גבולות חד משמעיים על פגיעה

"ההחלטה לכתוב את הספר הזה נובעת מדאגה עמוקה לעלייה בשכיחות של מקרי אלימות בין ילדים צעירים... ומדאגה נוספת: ילדים צעירים שוהים מדי יום במסגרות החינוכיות, אילו חוויות רגשיות וחברתיות עוברות עליהם ואיך אנחנו כחברה יכולים להשפיע על איכות המגע עם שלהם עם בני גילם?"

במחשבות ולבטים אלו פותחות המחברות את הספר: "ילדים לא נולדים אלימים" ומצהירות כי אנו המבוגרים, אחראים אם ובאיזו מידה יפתרו ילדינו קונפליקטים בדרכים כוחניות, או לחילופין בדרך של אמפתיה ועזרה הדדית.

בספר ישנם ארבעה "שערים" - חלקים, בהם נסקרים נושאי הרגשות וההתנהגות של ילדים צעירים בצורה מדורגת. להלן יוצגו עיקרי הנושאים הנדונים בכל שער. בשער הראשון - "התפתחות של יכולת רגשית-חברתית", שלושה פרקים העוסקים במחקר על רגשות ויחסים חברתיים, שינויים התפתחותיים בחוויה והבעה רגשית וויסות רגשי. בשער השני - "מה משפיע על התפתחות היכולת הרגשית-חברתית?" יש ארבעה פרקים העוסקים בהבדלים האינדיבידואליים בהתפתחות הרגשית-חברתית, בבסיס הביולוגי של הטמפרמנט והשלכות מסגרות חינוכיות על הפעוט. בשער השלישי - "מה קרה לך היום בגן?" עוסקות המחברות ברמת המגע החברתיים בין ילדים, בקבוצה כמעבדה

הספר “ילדים לא נולדים אלימים” הינו מעמיק, ומעניק נקודת מבט רחבה לגבי החיים הרגשיים והחברתיים של ילדים קטנים. הוא מיועד להורים לילדים בגיל הרך, לאנשי חינוך ולאנשי מקצוע שעובדים עם ילדים צעירים. נקווה כפי שמציינות המחברות: “אם נשכיל להביא לשינוי בסביבה החברתית שיוצרים המבוגרים ולשינוי בדפוסי ההתנהגות החברתית של הילדים, תהיה בכך תרומה משמעותית להתפתחותו הרגשית-חברתית של כל ילד, ולאקלים הרגשי-חברתי של החברה בה אנו חיים”.

נכתב ונערך בידי **לירון בנישתי**, OT, MSc, מרפאה בעיסוק במכון להתפתחות הילד “מכבי” בירושלים ועוזרת הוראה בקריה האקדמית “אנו”.
liron@hotmail.com